

BROCHURE

ASBEST in kerkelijke gebouwen

VERBODEN TOEGANG ASBEST
TOEGANG ASBEST

Inhoud

ALGEMENE INFORMATIE.....	3
A Asbest.....	3
B Vormen van asbest.....	3
C Toepassing van asbest.....	3
D Aanwezigheid van asbest.....	3
E Risico's.....	3
WET en REGELGEVING.....	4
A Wettelijke regels.....	4
B Bouwbesluit.....	4
C Sloopmelding.....	4
D Sloopvergunning.....	4
E Asbestinventarisatie.....	5
F Verschillende inventarisaties.....	5
G Asbestverwijderingsbesluit 2005.....	5
H Moet asbest verwijderd worden?.....	6
I Arbeidsomstandighedenbesluit.....	6
J Productenbesluit asbest:.....	6
K Enkele aandachtspunten:.....	7
L Begripsomschrijving:.....	7

ALGEMENE INFORMATIE

A Asbest

Asbest is een mineraal dat over de hele wereld wordt aangetroffen en een verzamelnaam is voor een aantal mineralen dat is opgebouwd uit naaldachtige vezels, die zo minuscuul klein kunnen zijn dat zij met het blote oog niet zijn waar te nemen.

B Vormen van asbest

Asbest werd met of zonder bindmiddel verwerkt tot een groot aantal producten en materialen, waarin vaak meerdere soorten asbest zijn verwerkt.

Er is sprake van hechtgebonden en niet-hechtgebonden asbest.

Hechtgebonden asbest.

Hierbij zijn de asbestvezels gemengd met een andere stof, zoals cement of lijm, en zitten deze vast in het materiaal, zodat het vaak geen gevaar oplevert, mits het in goede staat verkeert en het niet wordt bewerkt. Producten hiervan zijn ondermeer: Golfplaten als dakbedekking; Asbestplaten, gebruikt als borstweringen, plafonds, dakbeschot e.d.; Schoorsteen-, dan wel ventilatiekanalen; Leidingen voor riolering, gas en water; met asbest omklede leidingen, Dakleien.

Niet-hechtgebonden asbest.

Hierbij kunnen de asbestvezels makkelijker vrijkomen, aangezien deze niet in een ander materiaal zijn verwerkt, waardoor de risico's voor de gezondheid veel groter zijn. Of maatregelen nodig zijn hangt er sterk vanaf of het materiaal is afgeschermd, waarbij het tevens van belang is om te weten of dit zit op een plaats waar regelmatig mensen komen. Losgebonden asbest is sinds 1983 nauwelijks meer gebruikt. Producten hiervan zijn bijvoorbeeld: Afdichtkoord, als afdichting voor kachels en stookketels; Asbestboard; Isolatieplaten; Harde asbesthoudende vinyltegels, vooral toegepast in toiletten en keukens; Spuitasbest als isolerend of brandwerend middel op plafonds en staalconstructies.

C Toepassing van asbest

Asbest werd al sinds de oudheid gebruikt, doch is na de 2^e wereldoorlog in ons land op grote schaal toegepast in o.a. gebouwen, vanwege zijn goede eigenschappen. Zo is asbest sterk, isolerend, slijtvast, bestand tegen logen, zuren, hoge temperaturen en bovendien goedkoop. Afgezien van het feit dat het gebruik, dan wel hergebruik van asbest in Nederland sinds 1993 verboden is, zijn we nog steeds niet van het asbestprobleem af, omdat het in heel veel gebouwen, waaronder kerken, die vóór die tijd zijn gebouwd, voor komt. Maar óók wordt de aanwezigheid van asbest op of in de bodem niet uitgesloten, hetzij door dumping, dan wel verwerkt tot puingranulaat.

Dit kan betekenen dat men bij sloop-, verbouw-, of renovatiewerkzaamheden van een kerkgebouw al snel te maken krijgt met een asbestsanering.

D Aanwezigheid van asbest

In sommige gevallen is het duidelijk waar asbest in het gebouw zit. In andere gevallen kan wellicht archiefonderzoek van de bouw meer duidelijkheid verschaffen. Doch, er zullen genoeg gebouwen zijn waar de aanwezigheid van asbest niet zondermeer kan worden vastgesteld. In die gevallen kan dan een asbestinventarisatie meer duidelijkheid verschaffen, waarbij aan de hand van een materiaalmonster in een laboratorium met zekerheid kan worden vastgesteld of een asbestverdacht materiaal inderdaad asbest bevat.

E Risico's.

Asbest is gevaarlijk voor de gezondheid. Als asbestvezels vrijkomen en ingeademd worden vormen zij een serieus gezondheidsrisico, welke op termijn bepaalde vormen van longkanker kunnen veroorzaken. Omdat de incubatietijd wel tientallen jaren kan duren, openbaren deze problemen zich pas na vele jaren en valt de oorzaak, dan wel de veroorzaker vaak moeilijk meer te achterhalen. Derhalve is het gebruik van asbest sinds 1993 verboden.

WET en REGELGEVING

A Wettelijke regels

Vanwege de gezondheidsrisico's gelden voor het omgaan met asbest wettelijke regels.

Welke regels van toepassing zijn hangt af van de vraag wie met het asbest omgaat, bijvoorbeeld uit hoofde van beroep, bedrijf, opdrachtgever of als particulier. Op werkgevers, werknemers en zelfstandige beroepsuitoefenaars is altijd het Arbeidsomstandighedenbesluit van toepassing. Particulieren die asbest willen verwijderen hebben te maken met het Asbestverwijderingsbesluit 2005 en het Bouwbesluit. Bedrijven en instellingen, waaronder kerkgebouwen vallen, die asbest willen verwijderen uit een bouwwerk, of object, moeten rekening houden met voornoemde besluiten. Daarnaast is ook het Productenbesluit asbest belangrijk.

B Bouwbesluit

Het Bouwbesluit bevat voorschriften voor het bouwen, gebruiken en slopen van bouwwerken, waaronder het slopen van asbest. Hieronder staan de belangrijkste aspecten van het Bouwbesluit over het slopen en asbest uitgewerkt.

C Sloopmelding *i.p.v. sloopvergunning.*

Met de invoering van het nieuwe Bouwbesluit (2012) is de omgevingsvergunning voor het slopen van bouwwerken volgens de Woningwet vervallen. In plaats daarvan geldt nu een meldingsplicht. Het is echter mogelijk dat volgens andere wetgeving, zoals de Monumentenwet, wel voor het slopen een vergunning nodig is.

Verder bevat het Bouwbesluit een aantal voorschriften voor de sloper.

N.B. Als de sloop plaatsvindt zonder melding, is degene die sloop de overtreder van het verbod in de Woningwet.

Wanneer is een sloopmelding verplicht?

Een sloopmelding is verplicht wanneer meer dan 10 m³ sloopafval vrijkomt of wanneer asbest wordt verwijderd. Dus bij kleine verbouwingen met minder dan 10 m³ sloopafval zonder asbest is dus geen sloopmelding nodig. Dit betekent dat wanneer bij een kleine verbouwing asbest wordt aangetroffen, er alsnog een sloopmelding noodzakelijk is voordat verwijdering van het asbest plaatsvindt.

Een sloopmelding is niet verplicht wanneer beroepsmatig of bedrijfsmatig verwijdering van strikt in het besluit omschreven asbesthoudende toepassingen plaatsvindt. Een voorbeeld hiervan is het verwijderen van geklemde vloerplaten onder verwarmingstoestellen.

D Sloopvergunning

Op www.omgevingsloket.nl kan met behulp van de vergunningcheck bepaald worden voor welke werkzaamheden en activiteiten een omgevingsvergunning (vervangt verschillende losse vergunningen) en/of een watervergunning nodig is, dan wel of er een melding gedaan moet worden. Zoals eerder genoemd kan voor het project op grond van andere regelgeving nog vergunningen of meldingen noodzakelijk zijn. Derhalve wordt aanbevolen om bij onduidelijkheden contact op te nemen met het bevoegd gezag.

Middels voornoemd omgevingsloket kan digitaal de vergunning aangevraagd en de melding gedaan worden. Daarbij wordt aangegeven welke procedure de aanvraag zal volgen en welk bevoegd gezag de aanvraag/melding behandelt. Tevens wordt vermeld welke bijlagen er aan toegevoegd moeten worden. Als er gegevens ontbreken, dan is de sloop dus niet gemeld. Het bevoegd gezag kan in dit geval handhavend optreden door een zogenoemde (preventieve) herstelsanctie.

E Asbestinventarisatie

In 2/3 van de oude gebouwen, gebouwd vóór 1994, zit asbest. Bij sloop- en/of renovatiewerkzaamheden is het noodzakelijk te weten of er asbesthoudende materialen aanwezig zijn.

Het Bouwbesluit bepaalt niet wanneer een asbestinventarisatierapport aangeleverd moet worden. Dit staat in het Asbestverwijderingsbesluit 2005. In het Bouwbesluit staat dat wanneer op basis van het Asbestverwijderingsbesluit een asbestinventarisatierapport verplicht is, dit rapport ook met de sloopmelding moet worden ingeleverd.

Krachtens het Asbestverwijderingsbesluit en het Arbeidsomstandighedenbesluit is het verplicht om een asbestinventarisatie uit te laten voeren, indien voorafgaand aan de werkzaamheden het vermoeden bestaat van de aanwezigheid van asbest. Uit het inventarisatierapport moet duidelijk blijken waar en hoeveel asbest er zich in het gebouw bevindt, alsmede om welke soort het gaat en hoe groot de risico's zijn van de voorgenomen werkzaamheden.

O.a. de volgende werkzaamheden, met een verwaarloosbaar risico, zijn vrijgesteld van een asbestinventarisatie.

- Werkzaamheden aan gebouwen die zijn gebouwd na 01-01-1994;
- Verwijderen van waterleidingen, gasleidingen, rioolleringen en mantelbuizen e.d. , voor zover zij deel uitmaken van ondergrondse nutsvoorzieningen;
- Verwijderen van geklemde hechtgebonden vloerplaten onder verwarmingstoestellen;
- Verwijderen van beglazingskit dat is verwerkt in de constructie van kassen;
- Verwijderen van pakkingen uit verbrandingsmotoren;
- Verwijderen van pakkingen uit procesinstallaties onderscheidenlijk verwarmingstoestellen met een nominaal vermogen dat lager is dan 2250 kilowatt.

F Verschillende inventarisaties

Volledige inventarisatie:

Deze inventarisatie gaat in de meeste gevallen vooraf aan gehele of gedeeltelijke sloop of verbouwing van een bouwwerk.

Inventarisatie van de risico's van asbest, bij een niet-sloopsituatie:

Hier gaat het kort samengevat om te onderzoeken of het aanwezige asbest risico's oplevert voor de gebruikers van een bouwwerk.

Globale asbestinventarisatie:

Hier gaat het om een globale indicatie van de aanwezigheid van asbest in een bouwwerk. Dat kan zijn om de kans te bepalen op het vrijkomen van asbest bij brand, storm of verkoop van het bouwwerk.

N.B. Laatstgenoemde 2 inventarisaties zijn ongeschikt om voorafgaand aan sloop te worden gebruikt.

Op www.ascert.nl vindt u erkende bedrijven voor asbestonderzoek.

G Asbestverwijderingsbesluit 2005

Het Asbestverwijderingsbesluit bevat regels voor het inventariseren van asbest en het verwijderen van asbest, met als doel de emissie van asbestvezels te beperken bij: het afbreken van bouwwerken of objecten of, het verwijderen van asbestbevattende materialen uit bouwwerken of objecten.

Ook het opruimen van asbesthoudende materialen na incidenten valt onder het besluit.

Als asbest uit een bouwwerk verwijderd moet worden, moet daar in de meeste gevallen melding van gedaan worden bij de gemeente. Daarbij maakt het niet uit hoeveel asbest er verwijderd moet worden.

Het asbest moet in de meeste gevallen verwijderd worden door een gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf.

Op www.ascert.nl vindt u erkende bedrijven voor asbestverwijdering.

H Moet asbest verwijderd worden?

Als asbest op de werkplek risico's oplevert voor de mensen, moet het worden verwijderd. Dit kan het geval zijn bij eerder genoemde toepassingen van niet-hechtgebonden asbest, maar ook als asbesthoudend materiaal in slechte staat verkeert of op een ondeskundige manier wordt gesloopt of bewerkt (denk bijvoorbeeld aan schuren, boren, zagen en breken). Uit een asbestinventarisatie moet blijken hoe groot de risico's zijn van de voorgenomen werkzaamheden.

Hoewel asbest niet in alle gevallen verwijderd behoeft te worden, is het uiteraard veiliger om alle asbest dat bij een inventarisatie naar voren is gekomen op de voorgeschreven wijze te laten verwijderen, temeer daar het politieke beleid er op gericht is om op termijn geen asbest meer toe te zullen staan.

Risicovolle werkzaamheden mogen alleen worden verricht door een gecertificeerd bedrijf.

Zelf, dan wel het door leden van de kerk laten verwijderen van asbest is een strafbare zaak, alsmede een economisch delict. Hiervoor moet een erkend asbestverwijderingsbedrijf worden ingeschakeld.

I Arbeidsomstandighedenbesluit

Het Arbeidsomstandighedenbesluit schrijft onder andere voor dat een bedrijf dat asbest wil verwijderen of wil opruimen, eerst een asbestinventarisatierapport moet laten opstellen door een gecertificeerd inventarisatiebedrijf. Zo'n rapport beschrijft de risicoklasse waarin de werkzaamheden met asbest worden ingedeeld (1, 2 of 3). Er zijn enkele specifieke uitzonderingen. Deze staan in het besluit.

Werkzaamheden met een laag risico (klasse 1) zijn bijvoorbeeld het zonder breken demonteren van asbest dat nog in een goede staat verkeert. In deze gevallen hoeft de asbestverwijdering niet meer te worden uitgevoerd door een gecertificeerd bedrijf, maar mag ook een gewone aannemer de klus doen.

Wel moet hij de werkzaamheden laten uitvoeren door medewerkers die daarvoor zijn opgeleid. Voor de werkzaamheden in de laagste risicocategorie (risicoklasse 1) komt de verplichting het werk te laten uitvoeren in een hermetisch afgesloten ruimte met aparte luchtdrukregulatie te vervallen.

J Productenbesluit asbest:

Het Productenbesluit bevat het verbod op het in de handel brengen en gebruiken van asbest. Dit verbod geldt zowel voor bedrijven/instellingen als particulieren.

K Enkele aandachtspunten:

Op het moment dat een kerkgebouw verbouwd, uitgebreid of gerenoveerd moet worden, komen er vaak allerlei onverwachte zaken aan het licht, waaronder de aanwezigheid van asbest. Met inachtneming van de eerder genoemde regelgeving zal dat niet alleen negatieve gevolgen kunnen hebben voor de duur van de voorgenomen werkzaamheden, maar kan dat tevens tot gevolg hebben dat de geraamde kosten, tengevolge van een asbestsanering, fors zullen worden overschreden.

Zonder een gedegen asbestinventarisatie zal dan ook altijd, bij een bouwkundige ingreep van een kerkgebouw, met voornoemde onvoorziene omstandigheden rekening gehouden moeten worden.

Indien de aanwezigheid van asbest in een kerkgebouw niet met zekerheid kan worden uitgesloten is het aanbevelingswaardig om gelden voor een asbestinventarisatie onderzoek, middels de begroting, vrij te gaan maken en tot een onderzoek over te gaan. Op basis van het onderzoeksrapport kan dan, indien asbest wordt waargenomen, een plan van aanpak worden gemaakt en de nodige investeringen daarvoor geraamd gaan worden middels een eventuele meerjarenbegroting.

Bij aankoop van een pand van voor 1994 is het belangrijk om te weten of daarin asbesthoudende materialen zijn verwerkt. Om hier een goed beeld van te kunnen krijgen is het van belang dat van het pand een asbestinventarisatie rapport bestaat, uitgevoerd door een gecertificeerd bedrijf. De uitkomst hiervan kan van invloed zijn op de koopsom van het betreffende pand.

Vanwege de risico's, het specialistische werk, de certificeringen, stortkosten e.d. kunnen de kosten van het laten verwijderen van asbest, door een deskundig asbestverwijderingsbedrijf, hoog zijn. Doch, na de verwijdering van het asbest zal de waarde van het pand daarmee gaan toenemen. Daarnaast komt het voor dat voor een pand waarin zich asbest bevindt een hogere verzekeringspremie moet worden betaald. Bij verwijdering van het asbest zal de hogere premie kunnen komen te vervallen.

Anderzijds is het raadzaam om, bij aanwezigheid van asbest in het gebouw, de dekking van de brand- of stormschadeverzekering te controleren, omdat de opruim- en schoonmaakkosten bij een brand en/of storm, waarbij asbest in de omgeving terecht is gekomen, hoog kunnen oplopen.

N.B. In geval van illegale sloop of stort is de veroorzaker altijd zelf aansprakelijk voor de opruim- en schoonmaakkosten. Begin 2012 is de hoogte van een aantal boetes voor het onveilig verwijderen van asbest verdubbeld.

L Begripsomschrijving:

In de asbestregelgeving wordt onderscheid gemaakt tussen bouwwerken en objecten. Juridisch gezien is: *Een bouwwerk*: een constructie van enige omvang die op de plaats van bestemming hetzij direct hetzij indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond en die bedoeld is om ter plaatse te functioneren.

Een object: een apparaat, transportmiddel, constructie of installatie niet zijnde een bouwwerk in de zin van de Woningwet.